

Κείμενο

[Σύγχρονες εκδοχές συντόμευσης του λόγου. Καχυποψία ή ελπίδα;]

Θα το έχετε ακούσει πολλές φορές: «Τα SMS σκοτώνουν τη γλώσσα». Μπορεί να το πιστεύετε κιόλας. Η αλήθεια είναι ότι η υπηρεσία αποστολής σύντομων μηνυμάτων (Short Message Service), που ξεκίνησε σαν μια ακόμη **παροχή** της κινητής τηλεφωνίας, έχει κατακτήσει τη νεολαία, έχει γεννήσει έναν καινούργιο τρόπο γραφής, άμεσο, σύντομο, αποσπασματικό. Μέσα σε 160 χαρακτήρες (αυτό είναι το όριο ενός SMS) χωρούν ανησυχίες, ερωτικές εξομολογήσεις, ραντεβού, υπενθυμίσεις, υβριστικά μηνύματα, η καθημερινή ανία και, βέβαια, τα νέα μας, καλά και κακά, σημαντικά και ασήμαντα.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε, η εφημερίδα *El Mundo*, στο πολιτιστικό της **ένθετο**, φιλοξένησε τις απόψεις ακαδημαϊκών, συγγραφέων, διαλεκτολόγων και άλλων επαϊόντων¹, σχετικά με το πόσο επηρεάζει τον τρόπο επικοινωνίας και **πρόσληψης** της γλώσσας αυτό το σχετικά καινούργιο σύστημα επικοινωνίας που κατέχει κεντρικό ρόλο στη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Άλλωστε, εν έτει 2008, σε μία μέρα, αποστέλλονται στην Ισπανία πάνω από δέκα εκατομμύρια τέτοια μηνύματα (κάπου δύο εκατομμύρια είναι ο αντίστοιχος αριθμός στην Ελλάδα).

Στις απόψεις, έτσι όπως καταγράφηκαν, συναντά κανείς καχυποψία και ελπίδα, φόβο για το μέλλον της ισπανικής γλώσσας και πίστη στις καινοτομίες που φέρνει το νέο μέσο. Ο συγγραφέας και ακαδημαϊκός Χοσέ Μαρία Μερίνο ανήκει σε εκείνους που αντιμετωπίζουν με καχυποψία τη «γλώσσα» των SMS και τη σχέση της με τη δυνατότητα έκφρασης και τον γλωσσικό πλούτο των νέων: «Χρησιμοποιώ πολύ λίγο το κινητό και δεν ξέρω να γράφω μηνύματα. Απ' όσα γνωρίζω, βλέποντας τη νεολαία να επικοινωνεί μέσω αυτών, πιστεύω ότι η γλώσσα φτωχαίνει, όταν χρησιμοποιεί κανείς λίγες λέξεις, και, επιπλέον, τις μετατρέπει σε σκελετούς συμφώνων. Για να μην αναφερθώ στη χρήση μιας αργκό που, αντί να κάνει πιο ανοιχτή την επικοινωνία, την περιορίζει».

Οι «σκελετοί συμφώνων» στους οποίους αναφέρεται ο Μερίνο δεν είναι παρά αποτέλεσμα της ανάγκης για εξοικονόμηση χώρου (αυτά τα περίφημα 160 στοιχεία). Ο λεξικογράφος Γκρεγκόριο Σαλβαδόρ, σχετικά με το θέμα των συντμήσεων, εκφράζει την άποψη ότι «ανέκαθεν υπήρχαν τέτοια συστήματα συντμήσεων, προϊόντα της

¹ επαϊόντων: ειδικών

ανάγκης εξοικονόμησης χώρου και χρημάτων. Παλαιότερα», τονίζει, «αν κάποιος ήθελε να στείλει ένα τηλεγράφημα για να εκφράσει τα συλλυπητήριά του, για παράδειγμα, ήταν υποχρεωμένος να πληρώσει κάτι παραπάνω, αν επέλεγε να εισαγάγει στο κείμενό του τις απαραίτητες προθέσεις».

Πολλοί από τους ερωτηθέντες εισάγουν στη συζήτηση περί SMS το θέμα της παιδείας των νεαρών Ισπανών. Σύμφωνα με τον καθηγητή λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο της Σαλαμάνκα, Ρικάρντο Σενάμπρε, είναι εμφανές ότι οι νέοι διαβάζουν όλο και λιγότερο, συνεπώς «η γραφή των SMS θα κάνει μεγαλύτερη ζημιά σε όσους δεν ξέρουν να εκφραστούν, σε εκείνους που αισθάνονται άβολα με τη σύνταξη. Η ασθένεια θα προσβάλει τους πιο αδύναμους οργανισμούς». Ο γλωσσολόγος Χοσέ Πόλο, από την πλευρά του, αναφέρεται και εκείνος στην **κακοποίηση της γλώσσας** στα SMS όχι μόνο εκ μέρους της νεολαίας αλλά από «την μεγάλη πλειοψηφία, που αν και έχει αποφοιτήσει από το δημοτικό, το γυμνάσιο και το πανεπιστήμιο, εντούτοις **χειρίζεται** απελπιστικά άσχημα τη γλώσσα».

Πιο αισιόδοξοι ακούγονται ο συγγραφέας Άνχελ Μάνιας και ο κριτικός λογοτεχνίας Χερμάν Γκουγιόν. Και οι δύο κάνουν λόγο για πιθανότητα εμπλουτισμού της ισπανικής γλώσσας από τη γλώσσα των μηνυμάτων, αν και δε διστάζουν να τονίσουν την αδυναμία αυτού του κώδικα να παραγάγει πλήρη κείμενα, όπως για παράδειγμα μια δικαστική απόφαση ή ένα άρθρο του Συντάγματος. Στην Ελλάδα, εκτός από τα θέματα των συντμήσεων, της κατάργησης άρθρων και προθέσεων, ή της προσφυγής στους «σκελετούς» συμφώνων (τι καταπληκτική μεταφορά αυτή του Μερίνο) έχουμε και το θέμα της χρήσης των λατινικών χαρακτήρων.

Κ. Παλαιολόγου, *Το Δέντρο*, τεύχος 155-156 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80 – 100 λέξεις.

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια επιχειρήματα επικαλούνται, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, όσοι αντιμετωπίζουν με καχυποψία και ανησυχία τη (συντομευμένη) γλώσσα των μηνυμάτων (sms); (60 – 80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2α. Με ποιες διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην τρίτη (Στις απόψεις... περιορίζει) και στην τέταρτη παράγραφο (Οι «σκελετοί συμφώνων»... προθέσεις) του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2β. Να εξηγήσετε ποιες σχέσεις συνοχής δηλώνουν οι συγκεκριμένες διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε μία πρόταση για καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις/φράσεις του κειμένου (επισημαίνονται και στο κείμενο με **έντονη γραφή**), έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους: **παροχή, ένθετο, πρόσληψη, κακοποίηση της γλώσσας, χειρίζεται** (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το ρηματικό πρόσωπο κ.λπ.).

(μονάδες 10)

Γ2. Να εντοπίσετε στο κείμενο ένα παράδειγμα μεταφορικής/συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

(μονάδες 5)